

FIȘA DISCIPLINEI

Limba Izvoarelor I. Latină / Language of historical sources I. Latin

Anul universitar **2025-2026**

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Curs optional 1: Limba izvoarelor I - latină				Codul disciplinei	HLR1305
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. Dr. Iulian Damian				
2.3. Titularul activităților de seminar							
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					2
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu aparatură de video proiecție și tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de curs dotată cu aparatură de video proiecție și tablă

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale /esențiale	• Regăsirea informației despre trecutul istoric în izvoarele documentare și literare latine • Declinarea substantivelor latine, conjugarea unor verbe latine • Comprehensiunea textelor documentare medievale în limba latină • Descifrarea și transcrierea manuscriselor medievale latinești • Prezentarea orală și scrisă, în limba română, a cunoștințelor referitoare la această disciplină utilizând terminologia de specialitate
Competențe transversale	• Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale • Respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare • Conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște elemente de bază ale limbii latine, are noțiuni de bază legate de lucrul cu documentele medievale latine
Aptitudini	Studentul este capabil să înțeleagă și să traducă un text simplu latinesc, redactat sub forma unui document medieval
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent cu documente medievale latine pentru a extrage informația istorică

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea și folosirea limbii latine ca instrument de studiu al izvoarelor istorice, în special a celor medievale
7.2 Obiectivele specifice	• Cunoașterea specificului gramatical al limbii latine (fonetică, vocabular de bază, morfologie), familiarizarea cu istoria limbii latine și cu particularitățile latinei medievale • Analiza morfologică a cuvintelor din textele documentare medievale în limba latină • Deprinderea lexicului de bază a limbii latine clasice și a terminologiei uzuale în Evul Mediu • Analiza istorico-filologică a textelor documentare medievale în limba latină • Deprinderea studenților cu metodologia descifrării izvoarelor latine elaborate în Evul Mediu

8. Conținuturi

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv. Limba latină – limba milenară: Roma și moștenirea ei. Europa latină medievală	Prelegere	Cursul are un pronunțat caracter practic, bazându-se pe exemplificări din texte latine, antice și medievale; în acest sens, sunt folosite ediții de surse istorice, dicționare și glosare, precum și planșe cu reproduceri de documente medievale latine, din albume de paleografie
2. Pronunția limbii latine. Declinarea I. Conjugarea I la indicativ prezent. Lectură de texte conținând elemente ale lexicului de bază	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
3. Declinarea a II-a. Verbul <i>esse</i> „a fi” la indicativ prezent. Lectură de texte conținând elemente ale lexicului de bază	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
4. Adjectivele cu trei terminații. Conjugarea Numerales nedeclinabile. Lecturi de texte	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
5. Pronumele personale <i>ego</i> și <i>nos</i> . Adjective pronominale așa-zis neregulate. Lecturi de texte	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
6. Conjugarea a II-a la indicativ prezent. Pronumele demonstrativ <i>hic</i> , <i>haec</i> , <i>hoc</i> . Lecturi de texte	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
7. Conjugarea a III-a și a IV-a la indicativ prezent. Lecturi de texte	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
8. Declinarea a III-a. Lecturi de texte	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
9. Prepoziții cu acuzativul și cu ablativul. Vocabularul familiei. Lecturi de texte, interpretare de documente originale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
10. Pronumele relativ <i>qui</i> , <i>quae</i> , <i>quod</i> . Lecturi de texte, interpretare de documente originale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
11. Declinarea a IV-a și a V-a. Lecturi de texte, interpretare de documente originale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
12. Forma verbelor latine. Utilizarea dicționarului pentru stabilirea indicativului prezent, perfect, a supinului și participiului	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
13. Numerales latine, zilele săptămânii, lunile anului	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
14. Datarea documentelor latine. Formule documentare de închidere	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
Bibliografie: • Gramatici ale limbii latine • Guțu Gheorghe, <i>Dicționar latin-român</i>. București : Humanitas, 2020. • Andea Susana, Dincă Adinel-Ciprian, Gross Lidia, Răduțiu Aurel, <i>Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria Transilvaniei, Moldovei și Munteniei</i>, Vol. I. București : Editura Academiei Române, 2010. • Bartal Antal, <i>Glossarium mediae et infimae Latinitatis Regni Hungariae</i>. Lipsiae [Leipzig] : Teubner ;Budapest : Franklin-Társulat, 1901. • S. Jako, R. Manolescu, <i>Scrierea latină în Evul Mediu</i>, București, 1971. • Collart Jean, <i>Histoire de la langue latine</i>. Paris : Presses Universitaires de France, 1967. • Herman József, <i>Latin vulgaire - latin tardif : actes du Ier Colloque international sur le latin vulgaire ettardif, Pécs, 2-5 septembre 1985</i>. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1987. • Stotz Peter, <i>Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters</i>. München, 1996-2004. • <i>Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania</i>. Vol. X-XVII. (1351-1390). București, 1977-2020. • <i>Documente privind istoria României. C. Transilvania</i>. I-IV. /1075-1350/. [Buc.] 1951-1955.		

Rusu, Adrian, Pop, Ioan Aurel Pop, Drăgan, Ioan, <i>Izvoare privind evul mediu românesc. Țara Hațegului în secolul al XV-lea, I, (1402-1473)</i>, Cluj-Napoca, 1989		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este elaborat în acord cu bibliografia de specialitate, românească și internațională

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Rezolvarea unor subiecte de gramatică	Examen scris	50%
	Descifrarea și transcrierea unui fragment dintr-un document medieval în limba latină	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Obținerea unui punctaj minim cumulat de 51% din punctajul maxim de 100%			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".